

DECIZIE

nr. _____

din _____

Cu privire la aprobarea și
aplicarea Ghidului de
design al străzilor din
mun. Chișinău

Având în vedere cooperarea dintre Primăria municipiului Chișinău și Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD), pe marginea proiectului „Orașe Verzi Durabile pentru Moldova – catalizarea investițiilor pentru orașe verzi durabile în Republica Moldova utilizând o abordare holistică și integrată de planificare urbană”, în temeiul art. 13, pct.3 și art. 6 alin. (2) din Legea nr. 136/2016 „Privind statutul municipiului Chișinău”, art. 14 (2) și art. 19 (4) din Legea nr. 436/2006 „Privind administrația publică locală”, Consiliul municipal Chișinău DECIDE:

1. Se aprobă Ghidul de Design al străzilor din municipiul Chișinău (anexă).
2. Direcția generală transport și căi de comunicații, Direcția generală locativ-comunală și amenajare și, după caz subdiviziunile structurale din subordine, vor pune în aplicare în mod prioritar prezentul Ghid, la elaborarea și aprobarea proiectelor de infrastructură și amenajare a spațiilor.
3. Direcția generală arhitectură, urbanism și relații funciare va asigura aplicarea normelor prezentului ghid, la elaborarea documentației de infrastructură (PUZ, PUD) și la emiterea actelor permissive.
4. Viceprimarul de ramură al municipiului Chișinău va asigura controlul și monitorizarea îndeplinirii prezentei decizii.

PREȘEDINTE DE ȘEDINȚĂ

SECRETAR INTERIMAR
AL CONSILIULUI

Adrian TALMACI

CONSILIUL MUNICIPAL CHIȘINĂU

13.06.2020

NOTĂ DE ARGUMENTARE

Necesitatea elaborării ghidului

Importanța politico-administrativă, atractivitatea mediului de viață urban și extinderea constantă a fondului locativ determină creșterea constantă a numărului de locuitori și de vizitatori ai orașului Chișinău. Drept rezultat, sistemul municipal de transport și infrastructura stradală sunt supuse unei presiuni în creștere. În același timp, practicile de planificare și proiectare urbană aplicate până în prezent în Chișinău nu au reușit să satisfacă necesitățile de dezvoltare a orașului.

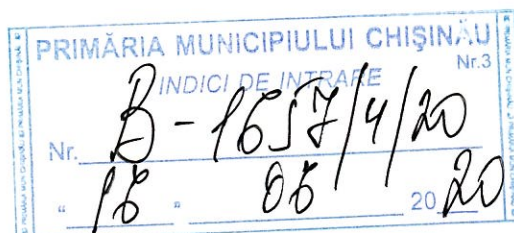
În consecință, Chișinăul suferă de ambuteiaje cronice, infrastructura rutieră este suprasolicitată, spațiile publice și trotuarele degradează din cauza parcărilor ilegale, iar nivelul de poluare a aerului crește constant.

Scop și obiective

Scopul acestui Ghid este de a asigura un mecanism pentru stabilirea unui sistem de străzi care să poată suporta creșterea orașului, să poată asigura opțiuni eficiente de transport și să asigure un mediu de viață plăcut. Acest document vine să asigure o viziune și un cadru clar, sistematic și cuprinzător pentru proiectarea și construcția străzilor în funcție tipologia străzilor și de necesitățile utilizatorilor. Principalul obiectiv al acestui document se referă la stabilirea unor linii directoare de proiectare a străzilor din Chișinău pentru transformarea lor într-un spațiu public multifuncțional, sigur, confortabil și vibrant. Realizarea acestui obiectiv este posibilă doar prin integrarea cerințelor funcționale ale tuturor utilizatorilor străzilor urbane, asigurând o alocare echitabilă a spațiului disponibil pentru toate tipurile de utilizatori.

Aplicare

Standardele prezentate aici vin să ofere o abordare echilibrată a designului stradal urban, care să servească nu numai necesitățile de transport ale orașului în asigurarea mișcării sigure și eficiente a persoanelor și bunurilor, ci și nevoia de a crea un mediu urban viabil, abordând astfel cerințele cum ar fi amenajarea teritoriului, aspectul și gestionarea apelor pluviale, mobilierul stradal

Ghidul de design al străzilor din Chișinău este aplicabil pentru toate străzile din cadrul municipiului și include atât străzile existente cât și cele care urmează a fi construite.

Ghidul este dedicat tuturor organizațiilor și specialiștilor care activează în domeniul proiectării, design-ului, construcției, întreținerii, avizării și permisiunii construcțiilor, reparațiilor și renovărilor străzilor din orașul Chișinău și din localitățile cuprinse în cadrul municipiului Chișinău.

Toți specialiștii și instituțiile publice sau private responsabile pentru design, proiectare, construcție sau întreținere a diferitor elemente ale străzilor, trebuie să țină cont de prevederile acestui Ghid în cadrul activității desfășurate. Comunitățile locale, grupurile de activiști, ONG-urile de profil și specialiștii Independenți care activează în domeniul dezvoltării urbane sunt încurajați să facă referință către acest document și să monitorizeze respectarea prevederilor sale în spațiul public urban.

Totuși, acest manual nu are intenția de a oferi soluții pentru fiecare problemă pe care un proiectant sau un designer o poate întâlni în lucrul său. Multe aspecte și detalii țin de expertiza profesională și judecata utilizatorilor, în timp ce altele sunt acoperite în alte ghiduri sau normative cu aplicare internațională sau în codurile de practici și orientări de specialitate.

Metodologia

Acest Ghid a fost elaborat conform principiului de abordare Integrată a procesului de planificare urbană sustenabilă și are la bază o cercetare și documentare realizată de echipa de autori în perioada Noiembrie 2018 – Aprilie 2019.

Pentru acumularea informației au fost folosite atât medote cantitative (sondaj de opinie) cât și calitative: analiza bibliografiei, interviuri cu reprezentanții autorităților locale și experți în urbanism, focus-grupuri, consultări și ateliere de planificare urbană cu participarea reprezentanților autorităților locale și centrale, specialiștilor în arhitectură și urbanism și a societății civile.

La elaborarea acestui Ghid au fost analizat cadrul legislativ și normativ al RM în domeniul urbanismului, planificării spațiale și construcției de drumuri și străzi și principalele documente de planificare urbană ale mun. Chișinău.

Ghidul a fost elaborat în baza recomandărilor asociațiilor internaționale specializate pe proiectare și design stradal (NACTO - Global Designing Cities Initiative, Bloomberg Foundation, Civitas, Gehl Institute) și în baza practicilor orașelor europene (Viena, Londra, Copenhaga, Amsterdam, Budapesta, Bruxelles, Berlin, Madrid, Atena).

Cadrul legislativ și normativ național consultat

- Legea nr. 835 din 17.05.1996 privind principiile urbanismului și amenajării teritoriului
- Hotărârea Parlamentului nr. 2531-XXII din 22 iunie 1993 referitor la aprobarea Registrului monumentelor Republicii Moldova ocrotite de stat.
- Legea drumurilor nr. 509 din 22.06.1995
- Legea nr. 198 din 26.09.2008 pentru ratificarea Convenției-cadru a Consiliului Europei privind valoarea patrimoniului cultural pentru societate
- Legea nr.436 din 28.12.2006 privind administrația publică locală
- Legea Nr. 163 din 09.07.2010 Privind Autorizarea executării lucrărilor de construcție.
- Hotărârea Guvernului Republicii Moldova Nr.967 din 09.08.2016 cu privire la Mecanismul de consultare publică cu societatea civilă în procesul decizional.
- Hotărârea Guvernului Republicii Moldova Nr. 1491 din 28.12.2001, cu privire la Concepția dezvoltării durabile a localităților Republicii Moldova.

- Recomandări privind proiectarea străzilor și drumurilor din localități urbane și rurale. CP D.02.11 – 2014. Ministerul dezvoltării regionale și construcțiilor al RM
- Proiectarea drumurilor publice. NCM D.02.01:2015
- Normativ pentru amenajarea intersecțiilor la nivel pe drumuri publice. NCM D.02.03:2018
- Organizarea executării lucrărilor la întreținerea și reparația drumurilor. Ghidul maistrului rutier. CP D.02.02-2013.
- Благоустройство территорий. СНиП III-10-75.
- Normativ în construcții. Infrastructura socială. Parcaje. NCM B.02.01-2006.
- Ghid de proiectare. Parcaje- garaje pentru autoturismele cetățenilor. CP C.01.05- 2012.
- Градостроительство. Планировка и застройка городских и сельских поселений. СНиП 2.07.01- 89
- Sistemizarea teritoriului și a localităților. Termeni și definiții. NCM B.01.01-2005
- Proiectarea clădirilor și construcțiilor cu considerarea accesibilității pentru persoane cu dizabilități. Prevederi generale. CP C.01.02:2014.
- Iluminatul natural și artificial. NCM C.04.02:2017

Documente de urbanism existente care au stat la baza elaborării Ghidului

- HABITAT III, Noua Agendă Urbană, adoptată de Conferința Națiunilor Unite, ianuarie 2017. - Strategia de Transport și Logistică pe anii 2013-2022 aprobată prin Hotărârea Guvernului nr.827 din 28.10.2013.
- Strategia de mediu pentru anii 2014-2023 și a Planului de acțiuni pentru implementarea acesteia aprobată prin Hotărârea de Guvern nr. 301 din 24.04.2014.
- Strategia de transport a mun. Chișinău, Karlsruhe, București, decembrie 2013. Lucrare
- Studiu de investigare a stării Centrului Istoric Chișinău, elaborat în cadrul proiectului Hist. Urban "Revitalizarea integrată a orașelor istorice în scopul dezvoltării policentrice durabile", finanțat de către Uniunea Europeană în anul 2008.
- Studiu de Fezabilitate "Protecția împotriva inundațiilor teritoriilor centrelor populate din municipii Chișinău" în anul 2011.
- Concept privind revitalizarea integrată a Centrului Istoric al orașului Chișinău (document în lucru), 2017
- Proiectul de Transport Public din Chișinău, Programul de consultanță privind reglementarea și restructurarea transportului public. Strategia de transport a Municipiului Chișinău, anul 2013.
- Raport privind implementarea strategiei naționale de dezvoltare regională pentru anii 2013-2015, Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor, Chișinău, 2016.

Consultări publice

Green City Lab (PNUD) și Primăria municipiului Chișinău au inițiat prima etapă a consultărilor privind Ghidul de Design a Străzilor din Chișinău la 4 aprilie 2019 prin organizarea unei Mese rotunde cu participarea angajaților Direcțiilor municipale de Transport, Arhitectură și Locativ Comunală (Anexa 1).

La data de 22 iulie 2019, Green City Lab a lansat a doua etapă a consultărilor publice mixte cu participarea reprezentanților Direcțiilor și Întreprinderilor municipale de profil cât și reprezentanți ai sectorului asociativ. În urma ședinței, ghidul a fost făcut public pe pagina <http://greencity.md/consultari-tehnice-ale-ghidului-de-design-a-strazilor-din-chisinau/> împreună cu un formular tipizat de consultări pentru colectarea informației. Informația primită după această rundă de consultări a fost analizată și introdusă în textul final al ghidului (Anexa 2). La data de 20 august 2019, ghidul a fost publicat și pe pagina primăriei Municipiului Chișinău,

<https://www.chisinau.md/libview.php?l=ro&idc=403&id=27001&t=/Presa/Comunicate-de-presa/Ghidul-de-Design-a-Strazilor-din-Chiinau> , la fel, informația primită la adresa Green City Lab a fost analizată și introdusă în textul final al ghidului.

Cu respect,

Manager proiecte investiționale
Șef serviciu

Serghei VI. BEJENARI

Anexa 1

AGENDA

Elaborarea Planului de Mobilitate Urbană Durabilă pentru municipiul Chișinău

Activitatea: PMUD Chișinău

Vizita de lucru nr. 2 a expertei internaționale

Atelier de lucru privind urbanismul și designul stradal

Martha Giannakopoulou – consultantă internațională în planificare urbană

Data	Joi, 04.04.2019
Sosirea	Sala de Ședință, Direcția generală transport public și căi de comunicație, str. Serghei Lazo 18, Chișinău

Participanți – Direcția generală transport public și căi de comunicație, Direcția generală arhitectură, urbanism și relații funciare, IMP Chișinău proiect.

10:00 – 11:00	Prezentare privind urbanismul și designul stradal – Martha Giannakopoulou • Principiile generale ale planificării urbane• Străzi sigure și viabile• Etapele schimbării străzilor existente
12:00 – 13:00	Prânzul
13:00 – 17:00	Atelier de lucru privind urbanismul și designul stradal cu angajații municipali: • Prezentarea propunerii de redesign al intersecțiilor – Andrei Tudos, activist civic• Evaluarea nevoilor de redesign stradal în Chișinău• Elaborarea unui plan de acțiune pentru îmbunătățirea stradală

Anexa 2

FORMULAR

Pentru comentarii, sugestii și recomandări

În procesul de consultări tehnice ale Ghidului de Design al Străzilor din Chișinău

Aspecte ale documentului la care se referă comentariul dvs.	Recomandări, sugestii, propuneri, obiecții
Structură și machetare	
Ortografie și punctuație	
Imagini și figuri	Imaginea „D” de pe pagina 105 este gresita.
Tematica capitolelor	În definiție - <u>CALEA PIETONALĂ</u> - trebuie de adăugat că ea trebuie să fie dreaptă ca direcție cu încovoieturi minime și lente. De asemenea în fig. 3.1; 3.3; 3.4, imag. de pe pag. 133 trecerile pietonale trebuie să fie aliniate cu caile pietonale (în caz contrar vor fi încălcări de circulație rutieră permanente). Pe trotuare e necesară instalarea minimă a stălpilor, să nu încurce mișcările libere și confortabile a pietonilor, de asemenea stâlpii să fie multifuncționali (pe un stălp poate fi: iluminare, semafor, semn rutier, camere de luat vederi, diferite instalații). Recomandarea ca – „Stațiile de transport public ar trebui să fie localizate cel puțin la 50m de orice joncțiune de stradă pentru a evita posibile conflicte” – este gresită, un exemplu și broșura cum se proiectează stațiile de așteptare sunt anexate la formularul dat. Trecerile pietonale se proiectează în apropiere de stațiile de transport. Locul opririi transportului public trebuie să fie din beton și nu asfalt și bordura trebuie să fie de tip „SUSBORD”.

	Parcarea sub unghi sau pe trotuare trebuie excluse complet. Pavajul sub parcare trebuie sa fie diferit de cel de pe trotuare. O planificare interesanta a bul. Stefan cel Mare a fost prezentata de Anatolie Gordeev - http://ag-anatoliegordeev.blogspot.com/2017/11/blog-post_19.html Pavajul tactil trebuie sa fie de culoare contrastanta dar nu rosu. Bancile trebuie sa aiba speteaza (fara spetiaza se fac bancile care sunt amplasate in locuri unde e planificat timp de sedere scurt).
Cadrul normativ și legal al RM în domeniul construcției și amenajării străzilor	
Alte comentarii	

Aspecte ale documentului la care se referă comentariul dvs.	Recomandări, sugestii, propuneri, obiecții
Structură și machetare	Contrast+ Format A4; Formular pentru sugestii online, fără a fi necesară descărcarea documentului.
Ortografie și punctuație	Pagina 3 - <i>Primar General al Municipiului Chișinău.</i> – lipsește cuvântul <i>interimar</i>
Imagini și figuri	Pagina 38 - fig. 2.3 Mi se pare necesar de prevăzut separarea sensurilor de circulație pentru a nu permite ieșirea pe contrasens. Pagina 58 - Banda pentru bicicliști situată între banda destinată transportului public și cea pentru autoturisme mi se pare o idee rea, mai indicat ar fi fost să fie situata la umbră și fără ca să fie situată între două benzi pe care se deplasează mijloace motorizate.

Tematica capitolelor	
Cadrul normativ și legal al RM în domeniul construcției și amenajării străzilor	
Alte comentarii	Pe timp de iarnă structura străzii trebuie să nu permită depozitarea zăpezii pe benzile/pistele pentru cicliști; Cât mai multă umbră pe străzi/carosabil; Lipsesc recomandările pentru joncțiunile dintre străzi și ieșirile din curți. Recomandări pentru fire de electricitate; Recomandări privind deplasarea cicliștilor în intersecții.

Aspecte ale documentului la care se referă comentariul dvs.	Recomandări, sugestii, propuneri, obiecții
Structură și machetare	
Ortografie și punctuație	
Imagini și figuri	
Tematica capitolelor	Avem nevoie foarte mare de benzi separate pentru transport public, care trebuie și ele delimitate. Mă bucur foarte mult ca au fost incluse în acest ghid și sunt absolut de acord cu amplasarea lor.
Cadrul normativ și legal al RM în domeniul construcției și amenajării străzilor	
Alte comentarii	În viziunea mea, dacă vorbim despre strada Puskin, pista pentru biciclisti ar trebui să fie între trotuar și banda separată pentru transport public, însă foarte vizibil separată și de trotuar și de restul carosabilului – pentru ca

pietonii sa nu treacă pe banda asta și nici mașinile sa nu se parcheze. Pe banda neapărat trebuie să fie marcaje rutiere – ca este destinata biciclistilor + indicatoare speciale. Ideal ar fi de făcut banda de alta culoare.

Apropo pe pista de pe strada stefan cel mare, tot lipsesc marcajele. Ar fi bine de separat pista pentru biciclisti cumva, de asemenea, de trotuar – caci mereu merg pietonii pe ea.

Unde sunt statii de autobuz/troleibuz, pista trebuie să fie amplasata în spatele statiei.

Pe străzile unde nu este posibil (financiar sau fizic) de construit pista pentru biciclisti, ar fi bine de alocat o banda destinata doar transportului public și bicicletelor.

Este absolut necesar sa evitam construcția parcarilor pentru automobile în centrul orașului și, ca și orasele europene dezvoltate, să ne îndreptăm către limitarea treptata a numarului de automobile în centrul orașului precum și sa practicam îngustarea carosabilului și largirea trotuarului – deci dezvoltarea infrastructurii pentru pietoni.

Pe trotuare să fie instalate sau piloni sau vazoane cu flori, pentru a împiedica parcare nereglementara a automobilelor.

Neapărat trebuie făcut trotuare accesibile pentru persoane cu dizabilitati – ei tot sunt locuitorii acestui oraș!

Pe străzi largi și bulevarde (Negruzzi, Moscovei etc) trebuie create zone de siguranța verzi și pe bulevardul Moscovei de instalat înapoi semafoarele care au fost scoase de mult nestimatul fostul primar Chirtoaca.

Orașul trebuie inverzit. În comparație cu poluarea produsa de autoehiculele private, numărul copacilor este foarte mic. Zilnic respiram cu aer poluat, ceea ce pe termen lung poate duce la probleme cu sanatatea (cancer la plămâni, ceea ce este deja demonstrat).

Aș propune limitarea numarului de automobile în centrul orașului după anumite caracteristici (care țin de ecologia transportului). Autovehiculele incadrate în clasa de poluare 0,1, 2 să fie complet interzise. Sugerez sa preluam modelul de acțiune al Bucurestiului.

https://adevarul.ro/news/eveniment/masinile-norme-poluare-euro-01-2-non-euro-interzise-bucuresti-anul-viitor-2020-vor-interzise-masinile-euro-3-2021-cele-euro-4-1_5ad9e3cbdf52022f750bc017/index.html

REPUBLICA MOLDOVA
CONSILIUL MUNICIPAL CHIȘINĂU

00023165

Comisia pentru construcții, arhitectură și relații funciare

din 26 iunie 2020

AVIZ

la proiectul de decizie al Consiliului municipal Chișinău „Cu privire la aprobarea și aplicarea Ghidului de design al străzilor din mun. Chișinău”.

Comisia a examinat proiectul de decizie nominalizat și a DECIS:

Se aprobă **aviz pozitiv** la proiectul de decizie al Consiliului municipal Chișinău „Cu privire la aprobarea și aplicarea Ghidului de design al străzilor din mun. Chișinău” *cu propunerea de a fi completat ghidul cu prevederi referitor la calitatea materialelor utilizate la pavaj și controlul respectării calității materialilor utilizate.*

6(șase) – pro, 0 – împotrivă, 0 – abținut

Președinte

Vasili CHIRTOCA

Secretar de ședință

Alexandru BONDARENCO

Primăria Municipiului
Chișinău

Anexă
la decizia Consiliului Municipal
nr. _____ din _____ 2020

GHID DE DESIGN AL STRĂZILOR

MUNICIPIULUI CHIȘINĂU

greencitylab

Chișinău, 2020

CUVÂNT ÎNAINTE

Sunt bucuros să vă prezint Ghidul de design al străzilor care a fost elaborat pentru municipiul Chișinău și are ca scop dezvoltarea orașului. Ghidul reprezintă un prim efort de schimbare a practicilor de planificare urbană în Republica Moldova. Este primul document local de dezvoltare urbană, care pune în prim plan, locurile și oamenii după traficul și automobilele. Accentul este pus pe conceptul de „alocare echitabilă a spațiului urban” și reflectă recomandările și practicile contemporane de design stradal, aplicate pe larg în orașele din întreaga lume. Ghidul de design al străzilor din Chișinău prezintă o serie de elemente de design și planificare ce asigură transformarea străzilor urbane în spații universal accesibile și confortabile, în funcție de dimensiunile și destinația fiecărei străzi. Este un instrument care vine să ajute atât autoritățile cât și agenții privați să proiecteze și să construiască străzi și spații publice mai sigure, mai comode și mai plăcute, pentru necesitățile locuitorilor. Astfel, ne putem asigura că oamenii și calitatea vieții lor este o prioritate în procesul de proiectare și dezvoltare a orașului. Ghidul este un document de referință pentru funcționari, arhitecți, urbanisti, comunități locale și ONG-uri, pentru a crește capacitățile lor de implicare și luare a deciziilor în procesul de îmbunătățire a străzilor și de transformare a Chișinăului într-un oraș pentru oameni.

Prin acest document, Primăria Chișinău confirmă angajamentul său de promovare a dezvoltării urbane sustenabile, străzile urbane fiind de o importanță majoră în acest proces. Mizăm în continuare pe susținerea comunității și a specialiștilor în îmbunătățirea infrastructurii stradale a orașului, pentru a dezvolta în municipiul Chișinău un mediu de viață funcțional, atractiv și confortabil.

Ion Ceban
Primar General al Municipiului Chișinău.

CUVÂNT ÎNAINTE

Acest Ghid este un rezultat al suportului oferit de PNUD Moldova pentru Primăria Chișinău, în cadrul proiectului "Orașe verzi durabile pentru Moldova" - un proiect comun de stimulare a investițiilor pentru dezvoltarea urbană ecologică cu emisii reduse de carbon, prin încurajarea inovațiilor, planificării participative și parteneriatelor dintre sectorul public și privat.

În cadrul acestui parteneriat a fost creat Green City Lab - un laborator urban de inovații în sfera serviciilor locale, care urmărește transformarea municipiului Chișinău și a altor centre urbane în orașe europene moderne, verzi și inteligente prin stimularea investițiilor pentru dezvoltarea urbană ecologică cu emisii reduse de carbon, prin încurajarea inovațiilor, planificării participative și parteneriatelor dintre sectorul public și privat. Printre multiplele proiecte inițiate de Green City Lab în cadrul acestei colaborări se enumeră și acest Ghid de design al străzilor. Acest document vine să ajute și să sporească capacitățile autorităților municipale în domeniul planificării mobilității urbane și a proiectării străzilor din oraș și să încurajeze comunitatea și societatea civilă să participe direct la luarea deciziilor în domeniul planificării urbane.

Alexandru Rotaru,
Manager proiect PNUD/GEF: „Orașe verzi durabile pentru Moldova”,
PNUD Moldova